

Osnova seminární práce z Hodnocení krajiny

Osnovu práce sestavit lze, obecně použitelný návod, algoritmus, jak postupovat ve všech možných případech naší krajiny, by znamenalo sepsat jinou, další metodiku a stejně by se nakonec ukázalo, že některé případy neřeší, protože jich je (téměř) nekonečně mnoho.

Studenti zpravidla postupovali podle Vorlovy metodiky, někteří podle Lówovy metodiky, někteří to zkoušeli kombinovat nebo upravovali si jednu z metodik.

Jak má práce vypadat a co má obsahovat, ukazují vzorové seminární práce, vložené do studijních materiálů.

Obsah seminární práce:

1.1. vymezení území, zdůvodnění výběru, hranice území. V případě hodnocení záměru (viz bod 2) stanovení okruhu potenciální viditelnosti.

2.1. Cíle hodnocení – buď preventivní hodnocení krajinného rázu nebo hodnocení záměru postavit nějakou stavbu či suburbální kolonii (otevřít lom, rozorat louky v nivě Moravy atd.) z hlediska krajinného rázu.

3.1. Charakteristika fyzicko-geografická řešeného území z hlediska krajinného rázu (reliéf a jeho zvláštnosti, klima a jeho zvláštnosti – jsou-li jaké, vegetace – široká paleta od lesů až po křoviny na mezích, aleje, staré stromy atd. Nejen druhy a plochy, ale také barevnost, viditelnost, vazba na architekturu, dopravní stavby atd. .... Vody tekuté a stojaté a uplatnění ve specifikách krajiny. Viditelnost těchto ploch, využití lidmi (hl. k rekreaci).

3.2. Charakteristika humánně-geografická řešeného území z hlediska krajinného rázu: stavby a sídla – jejich měřítko, uspořádanost, stavební sloh, stav, zachovalost. Typ plužiny a její zachovalost. Projevy etnografie ve stavbách. Historické stavby, památky, uplatnění v krajinném rázu. Staré cesty – úvozy, stopy po těžbě, zkrátka nejrůznější zajímavosti a rysy, které tvoří specifika daného území a mohou mít v dalších krocích dopad do hodnocení krajinného rázu.

3.3. Neviditelné charakteristiky působící na jiné smysly – vůně a pachy, hluk, příjemné šumění, hukot vody, vodopádů, větry – ochlazující, pocity tepla na jižních svazích (jen výrazné) nebo chladu na severních svazích.

3.4. „Neviditelné“ charakteristiky – historie území, její specifika a dopady do dnešního krajinného rázu (nutno nastudovat nejen mapy vojenského mapování, ale i nějakou regionální vlastivědu, prohlédnutí turistických map a přečtení si výkladu k jednotlivým heslům v mapě, kroniky, regionální odborné studie, atd.....). Etnografie a její projevy (chození v krojích, oblast osídlená bezdomovci ☺ a jinými svéráznými etniky s jejich projevy ...).

3.5. Genius loci – jednak s jasným nositelem – místa historických bitev, oblasti pobytu umělců (kraj Oty Pavla na Berounce atd.), pomníky bitev, básníků, politiků..... Oblasti s významnými archeologickými lokalitami (např. velkomoravská hradiště a jejich zázemí ...). Genius loci „pocitový“ – zvláštní působení krajiny (nemyslím proudění energií ani patogenní zóny ani jinou patafyziku).

3.6. Dominanty přírodní a umělé, horizonty a vrcholy, řazenost horizontů, dramatičnost, viditelnost (vzdálenost) – často i mimo řešené území. Význam pro vjem krajiny. Kompozice krajiny – přírodní osy (údolí s řekou), ale i umělé osy (např. dálnice). Komponované krajiny a projevy cíleného komponování krajiny (aleje přímo k zámku z různých stran, průhledy, i třeba dnes nefunkční ..., silnice směřující na významnou stavbu atd., atd., atd.

4. Vymezování míst krajinného rázu – použitá metodika – zhruba vychází z reliéfu, vegetace, sídel, ale vše se kombinuje s viditelností. Tedy horní polovina téhož svahu, viditelná zdaleka je jiné místo krajinného rázu, dolní polovina, co je skrytá a viditelná jen zblízka, je jiná jednotka. Místa krajinného rázu na hřbetech, hřebeny. Pokud jsou ostré terénní hrany, nedělat je jako plošné jednotky, ale jako významné linie. Cílem je vymezit jednotky, které ve finálním hodnocení budou mít odlišné regulace pro lidské aktivity (v případě preventivního hodnocení krajinného rázu) či v případě hodnocení plánované stavby bude do nich mít stavba výrazně odlišné dopady (odněkud, např. ze dna údolí nebudou vůbec vidět, z jiných míst ano, z některých hodně, z některých málo, protože už je stavba daleko.... U preventivního hodnocení jde o to vymezit místa, která mají přibližně homogenní ráz a jsou nějak pohledově oddělená od okolí (hřbetnicí, větrolam, vysoký násep dálnice.....). **Místo krajinného rázu musí mít vnitřní prostředí!** Tedy místem krajinného rázu není železniční trať, ale např. velký zemědělský areál už ano. Také velké hřbitovy, malé bereme jako spíš zvláštní bod (pól) v krajině. Míst krajinného rázu ve vašem území by mělo být 5 – 20.

5. Nepřežehňte počet míst krajinného rázu, podobné lokality spojíte, neboť pak každé místo krajinného rázu musí být od okolí odlišné a pro každé se dělá tabulka významnosti rysů z hlediska krajinného rázu a míry jejich pozitivního či negativního hodnocení! – viz Vorlova metodika. Není akceptovatelné, aby byla vytvořena jen jedna tabulka pro celé území.

6. Závěrečné vyhodnocení míst krajinného rázu, nejvýznamnější a proč a jaká navrhujete opatření k ochraně či ještě zlepšení krajinného rázu. Regulace pro stavby. Oblasti s nejvíce nepříjemným krajinným rázem, tj. s nejnižším bodovým hodnocením – proč, jaká opatření navrhujete pro zlepšení (nepište jen standardní „ozelenění“, namáhejte se, hledejte cesty jak levně a efektivně krajinný ráz zlepšit, zatraktivnit).

7. Vaše soukromé zhodnocení své práce, tj. problémy, které byly pro vás nejtěžší, kde si nejste jisti hodnocením a proč, úvaha o využitelnosti práce, co byste příště dělali lépe ...

Součástí seminární práce je minimálně jedna mapa 1:10 000 se zákresem řešeného území, míst krajinného rázu, dominant, os, výrazných hran, obecně nějakých významných lokalit, ať

už z jakéhokoliv relevantního důvodu. V mapě budou zakresleny i lokalizace pořízených fotografií a šipkou směr záběru.

Součástí práce jsou kvalitní vlastní fotografie, dokumentující významné jevy. Fotografií bude nejméně 6, min. jedna z nich přehledová, zachycující pokud možno většinu území.